

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

De sanctissimis cognationibus & desideriiis animæ perfectæ. Cap. xxij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

virtuti congruum, & quod Deo placitum iudicant.

A Alter huius libertatis effectus est, sermo, cum opus est, audax, & sine vilo furo veritatem pronuncians. Sancti enim nihil huius mundi amant, nihil perdere timent: quare nec illos à dicenda veritate desiderium opum, aut dignitatum auocat, nec timor magnatum abducit. Audio Nathan prophetam potentissimo regi Dauidi ob adulterij peccatum insultantem, & cum eum sub quadam parabola ad proferendam in seipsum sententiam mortis adegisset, liberè dicentem: Tu es ille vir, scilicet dignus morte, qui ouibus tuis pepercisti, & ouem vicini pauperis non sine ipsius crudeli morte suffrausti. Audio Eliam pauperulum, & seminudum, regem Achab his verbis increpantem: Non ego turbaui Israël, sed tu, & domus patris tui, qui dereliquisti mandata Domini, & secuti estis Baalim. Audio Ioannē Baptistam, qui mulierem iratam, scæna immaniorem non timebat, & Herodi carnis illecebris irretito publicè dicebat: Non licet tibi habere uxorem fratris tui. Audio Ionam, non iam soli regi, sed toti reipublicæ minitantem, ac in plateis Niniue proclamantem: Adhuc quadraginta dies, & Niuue subuertetur. Audio alios viros perfectos tam veteris quàm noui testamenti non sine vitæ discrimine similes increpationes in dynastas, in principes, in reges, & in integra regna buccinantem. Audio, & non demiror, quia video illos contempione sæculi, & despectione temporalis vitæ omni spererum temporalium liberos, omni vano timore vacuos, Dei autem voluntati prorsus addictos, quam vt expleant, & eius verba pronuncient, principum sæculi, qui sunt quasi pusilli culices, indignationem non horrent. Sanctitas profectò eos, quamuis statu sæculi, & conditione minimos, tamen animi magnitudine principibus huius mundi maiores effecit, quæ magnitudo ab illis, vt liberè prædicet, omnem timorem pellit. Nam si tu seruus patris tui absque vilo metu increpas, & absque vllis ambagibus reprehendis, & illum nunc furem, nunc ebrium, nunc canē appellas, quia ille seruus est, & tu filius; quare sancti, qui sunt filij Dei, mancipia diaboli non sine vilo circuitu reprehendant; & quod illi conducibile est, ad iugum iniquitatis excutiendum, sine timore non dicant. Sed ista sanctorum libertas, tum in operando, tum in loquendo non est indiscreta, nec temeraria, sed discreta, & sapientiæ plena. Quæ si necessarium sit, nouit opera non debita, & sub consilio posita abscondere. Scit etiam reuerenter, & submissè iniquis, verum patrefacere, vt quos acerbitas increpationis obduraret, lenitas verborum compungat, ad emendationem suauiter ducat. At si hominum aut durities, aut inuerecundia, aut publica peccandi licentia seuerius medicamentum exigat, tunc nullo imminente periculo retrahitur, quominus veritatem palam annunciet. In quo multum esse cœlestis prudentiæ, & nihil audaciæ temerariæ, effectus istarum increpationum aperiunt, quæ inuerecundos reprimunt, peccatores conuertunt, aut saltem Dei seueritatem in eos, qui obturant aures suas, aliquando exercendam iustificat. Equum enim est, vt de suis dilectis increpiti, qui non emendantur, seuerissimè castigentur. Si ergo tanti valoris est libertas, vt nec benè pro toto vendatur auro, quanta nobis esse deberet, perfectionis adipiscendæ cura, quæ animas nostras nexibus peccatorum, & affectuum liberat, & in hanc libertatem filiorum Dei propriam extollit. Hanc totis viribus cupiamus, & assequi enitiamur, vt verè liberi simus, & à iugo importabili peccatorum, à compedibus vitiorum, à vinculis affectuum, & ab ergastulo vani timoris liberemur.

2. Reg. 12.

3. Reg. 18.

Marc. 6.

Iona. 3.

A De sanctissimis cogitationibus, & desiderijs animæ perfectæ.

CAPVT XXIII.

Elices planè sunt viri perfecti, quia quod aliis nocere solet, sibi proficit: & ex quo alij accipiunt suæ salutis dispendium, perfecti eliciunt perfectionis augmentum. Pax enim, securitas, & libertas, quanta mala peccatoribus afferant, manifestè propheta commemorat dicens: Ecce hæc fuit iniquitas Sodomæ fororis tuæ, superbia, saturitas panis, & abundantia, & otium ipsius, & filiarum eius. Quod ita potest intelligi, vt ista fuerit occasio iniquitatis populi Israël, elatio cordis, rerum temporalium abundantia comitata, & otio, ac securitate fulcita. Illa quoque parabola Domini Saluatoris id ipsum declarat, qua adolescens patri inobediens, & in libertate constitutus nobis proponitur; qui facultatibus paternis abutens, peregrè profectus est in regionem longinquam: & ibi dissipauit substantiam suam viuendo luxuriosè. Et sanè nec in tantam miseriam, & calamitatem deuenisset, vt ingenuus homo pasceret porcos, & filiquis ventrem implere cuperet, si libertatem non amasset, & patris benignam correctionem sensisset. Ac populus Dei amabili pace & securitate poritus, non semel, sed sæpè in Dei oblivionem, & ex ea in fœdissima peccata lapsus est, aded vt summus ille Pater, cuius opus misericordia est, æquum existimauerit, filium sibi dilectum, & honorabilem, intestinis bellis affligere, & pace ac libertate priuatum manui regum alienorū subicere. Hos filios, & quidem miserabiles, solent in viris iniquis pax, securitas, & libertas parturire; sed in hominibus imperfectis consueuerunt partus nihil meliores emittere. Quod & quotidiani casus imperfectorum obedientia iugum abiicientium manifestè demonstrant, & antiqua Ecclesiæ tempora, in quibus persecutiones tyrannorum, fidelium strages cessarunt, non obscure confirmant. Simul enim cum pace, & tranquillitate Ecclesiæ segnitias intrauit, & hostibus corporum fugitantibus, immaniores hostes, nempe vitia, sanctitatem populantia, successerunt. Ideoque Dominus suauissimæ prouidentia suæ decreto lanciuit, vt iterū Ecclesiæ persecutio subintraret, & mors in populos fideles sentiret, quæ non tã homines, quàm vitia exorta, & delicta populorum succideret. Prodeat nunc Eusebius Cæsariensis Episcopus, & an hæc fuerit sequentium tribulationū causa grauissimis verbis edicat. Verū cum nos præ nimia quadam licentia, inquit, in mollitiem delicatam, & dissolutam segnitiam essemus prolapsi: cumque alij aliis inuidè, maledictis insectari, & prope nos ipsi inter nos perulantibus linguis, tamquam mutuis armis oppugnare, & casu aliquando verborum cõtumelias velut hastas, vnus in alium intorquere, & præfides Ecclesiarū alter alterius vires infringere, & populus in populum seditionem concitare occiperet; &c. Tunc demum iuxta illam Ieremiæ sententiam, obscurauit in ira sua Dominus filiam Sion, & deiecit de cœlo gloriam Israël, non recordatus est scabelli pedum eius in die iræ suæ, sed demersit Dominus omnem decorem Israël, & demolitus est omnes sepes eius. Hactenus multis omissis Eusebius. Mala igitur solè mali, & aduersa solent imperfecti, ex pace, & libertate decerpere. Quare non immeritò ille senator, cum de componenda pace cum Carthagenensibus apud patres conscriptos reipublicæ Romanæ tractaretur, pacem eloquentissima oratione taxauit, & bellū pacti anteponeđū esse

Ezech. 16.

Luc. 15.

Euseb. lib. 8. histo. c. 2.

esse

esse decreuit, ne scilicet iuuenes Romani ancipitis belli exercitatione seposita praeliari didicerent, & in effeminatam mollitiem, ac in vitia distulerent. Tanta est rationis naturalis lux, ut vel ea sola cognoscat pacem, & securitatem, ac libertatem hominibus praeliantri virtute carentibus nequaquam esse proficuum.

Hæc verò, ex quibus mali, & minus perfecti occasionem sapissimè iniquitatum, aut imperfectionum accipiunt, sanctos, atque perfectos mirificè in sanctitate promouent, & ad nouum profectum, & nouas virtutum actiones inuitant. Quid facit insipiens adolescentem, cum otio & pace perfruitur? Habenas imaginationi, & appetitui dimittit, & ineptis cogitationibus, ac impudicis desideriis miserimam mentem illaqueat. Quid si securitas pacem, & otium sequatur? Tunc viam, ac modum querit, quo mala cogitata & desiderata teneat. Quid si libertas securitatem comitetur? Iam nihil non intentat, nihil non molitur, ut opere iniquitatem perficiat. Ecce, inquit sanctus Dauid, parturit iniustitiam, concepit dolorem, & peperit iniquitatem. In pace mala cogitando, intra se ipsum iniustitiam parturiuit. In securitate viam peccandi querendo, & praua suggestioni consentiendo, peccatum, causam doloris, concepit. Et in libertate malum perficendo, iniquitatem in lucem sibi tenebrosam emisit. At vir sapiens, ille scilicet, qui est virtute, & sanctitate perfectus, in pace & otio sancta cogitat, in securitate sublimia & cœlestia concupiscit, & in libertate his cogitatis, & desideratis perficiendis insiluit. Ille ex pace & securitate impudici amoris occasionem capiat, hic ex eisdem rebus an-

Psal. 7.

Gilbert.
ser. 1. in
cant.

sam capit cœlestis amoris, atque diuini. Vnde de virtutibus spiritualibus, & perfectis Gilbertus loquens hæc ait: Libertate & otio quid accommodatius ad vsum amoris? Et libertas illecebram parit, in otio, & expeditur affectus, & non parum impenditur illi. Sic iste. Quando fuerit expeditus animus, tantò quidem impetior erit in illud quod amat. Vbi venit, ut cum fuerimus in otio redditi, tunc sentiamus acriorem morsum amoris diuini. E contra insensibilem penè redditi affectum frequens cura mudi, & quasi callum quemdam menti obducit. Animus cura implicat, quies explicat. Ad hoc ergo perfectis conceditur pax, ad hoc securitas, & libertas à Domino misericorditer datur, ut studio sancti amoris vacent, & amoris cogitationes habeant, amoris desideria concipiant. Videamus iam, quid perfecti cogitent, quid sancti desiderent; in omnibus enim sunt admirabiles, sed in cogitationibus & desideriis nobis admirabiliores videntur; quibus communes homines in infinitum exuperat. Non illos cogitationes rerum fœdarum turpant, non curæ rei familiaris sollicitant, non desideria dignitatum, & honorum dilacerant, non concupiscentiæ falsorum bonorum, quæ diuites, quæ magnates, quæ principes huius sæculi vincunt, vlla ratione discruciant. Cogitent hi, quo pacto aurum & argentum cumulabunt, quomodo ampliores dignitates obtinebunt, quam ratione inanes honores captantes, erunt coram popularibus illustriores. Cogitent, inquam, hæc, eademque desiderant; nam viri perfecti huiusmodi cogitationes fugiunt, & similia desideria prorsus abiiciunt. Non quia pusillo animo sint, qui hæc magna mundi, aut appetere, aut cogitare non audent, sed quoniam excelso animo sunt, qui hæc vilissima, & contemptibilissima, aut appetere aut cogitare dedignantur. Pulchrè namque dixit Ambrosius: Non ut dilectores huius sæculi putant, parui cordis, aut segnis est animi, terrenas opes spernere, honores occiduos fastidiare, nec ibi gloriam querere, vbi laudatur peccator in desideriis animæ suæ, & qui ini-

Amb. lib.
10. epist.
84. ad De
metriadè

A qua gerit, benedicatur. Vnde si bene intelligatur, contemptus iste rerum presentium, ad quæ tendat, & qualia concupiscat, nihil huius mundi mentibus rectius, nihil inuenitur electius; quæ sacratissimis desideriis vniuersa transcendunt, neque ad vllam creaturam, quamuis potentem, atque mirabilem, sed ad ipsum omnium visibiliū & inuisibiliū ambiunt Creatorem: cui appropinquare, clarescere est; quæ tenete, gaudere est; cui seruire, regnare est. Huc vsque Ambrosius, & prorsus bene, atque sapienter. Si enim sancti terrenas opes, & dignitates, nec cogitent, nec ambirent, quia rerum viliorum amore tenerentur, possimus id illis animi pusillitati tribuere, at quia illa respicere erubescunt, quoniam cœlestes opes cogitant, & æternam dignitatem appetunt, non possumus magnanimitatem eorum non admirari.

B Si ergo viri perfecti, quæ magni huius mundi cogitant, non cogitant; & quæ magni huius mundi desiderant, non desiderant; quid cogitant, quid desiderant? Cogitant puritatem suæ mentis augere, sicut dixit quidam eorum: Cogitavi vias meas, & conuertit pedes meos in testimonia tua. Cogitant mandata Domini custodire; quare eiusdem verbum est: In iustificationibus tuis meditabor, non obliuiscar sermones tuos. Cogitant quomodo seipos Deo hostias acceptabiliores offerant. Cogitant quomodo, quod adhuc remansit veteris Adæ, prosternant. Cogitant quibus remediis ad perfectionem nouos gradus perfectionis adiciant. Cogitant Christi humanitatem, ut eam induant. Cogitant diuinitatem, ut eam ament. Cogitant Angelos, vt eos sequantur; Cogitant sanctos iam æterna pace gaudentes, vt illos imitentur. Hæc cogitant, sed quid desiderant, nisi quæ suo sunt statui & dignitati conformia? Sunt serui fideles Dei? desiderant ergo in omnibus sui Domini iussa completere, & mandata custodire. Quorum desiderium verbis illis exprimitur: Concupiuit anima nostra desiderare iustificationes tuas in omni tempore. Sunt milites? Desiderant igitur arma deponere, & victoriæ præmium obtinere. Nam sicut ceruus desiderat umbram, & sicut mercenarius præstatur finem operis sui, ita habuerunt menses vacuos, & noctes laboriosas enumerarunt sibi: Sunt mercenarij, qui portauerunt pondus diei & æstus? Desiderant ergo felicitatis denarium. Ipsi, inquit, intra nos gemimus adoptionem filiorum expectantes, redemptionem corporis nostri. Sunt captiui erga stultitiam carnis inclusi? Desiderant ergo sarcinam carnis deponere, & à captiuitate liberari. Heu nobis, aut, quia incolatus noster prolongatus est, habitauimus cum habitantibus Cedar, multum incola fuit anima nostra. Et rursus: Cupimus dissolui, & esse cum Christo. Sunt filij Dei, sed adhuc paruuli, qui, ut inquit Paulus, nihil distant à seruis, sed sub tutoribus, & actoribus sunt vsque ad præfinitum tempus à patre? Desiderant ergo tamquam hæredes regni Patris, hæreditatem accipere. Quam vel à longè aspicientes exultant; exultant & cantant; quoniam transibimus in locum tabernaculi admirabilis, vsque ad domum Dei, in voce exultationis & confessionis, sonus epulantium. Sunt denique perfectissimi amatores Dei? Desiderant ergo illum, quem vnicè diligunt, dicentes: Sitiuit anima nostra ad Deum fontem viuum, quando veniemus & apparebimus ante faciem Dei? Sciunt ipsi, vt verissimè dixit Bernardus, quia Deus delectabilis est ad videndum, suauis ad habendum, dulcis ad finem perfrendum; ipse per se placet, & per se sufficit ad meritum; sufficit ad præmium: neque extra illum quicquam ab illis queritur, quia totum in illo inuenitur, quicquid desideratur.]

Psal. 112.
Psa. 118.

Psal. 118.

Iob 8.

Rom. 8.

Psal. 119.

Philip. 1.
Galat. 4.

Psal. 41.

Psal. 41.

Bernardus
in
mad. c.
4.

Gregor. 2.
mor. 6. 16.

Psal. 10.

2. Reg. 7.

Capit. 4.

Zach. 14.

Sciunt etiam, & non ieiuna speculatione, sed sapientia scientia cognoscunt, creata omnia non posse finis suorum cordium implere, & ideo illum solum desiderant, qui corda sua repleat, & mentes exsaltet. Optime enim Gregorius ait: Electorum mentes dum transitoria cuncta nulla esse conspiciunt, ad quae sunt conditae exquirunt: cumque eorum satisfactioni nihil extra Deum sufficit, ipsa inquisitionis exercitatione fatigata, illorum cogitatio in conditoris sui spe & contemplatione requiescit: supernis interferi civibus appetit, unusquisque eorum adhuc in mundo corpore positus, mente tamen extra mundum surgit, arumnam exilij, quam tolerat, deplorat, & ad sublimem patriam incessantibus se amoris stimulis excitat. Ita sunt cogitationes, ista desideria perfectorum, de quibus non est cur erubescant, & confundantur, quia pulchra sunt & decora, & omni sapientia ac munditie referta. His cogitationibus non fruantur, sed purgantur, & ad intimam Dei unionem disponuntur. His desideriis non inquietantur, sed ad verissimam tranquillitatem reuocantur, quia, ut est in Psalmo, desiderium pauperum exaudivit Dominus, & quod desiderant, aut re ipsa, aut certe spe firma consequuntur. Has cogitationes, & haec desideria nec ventus spargit, nec otiositas damnat, nec vanitas obruit, quae licet ad opus non veniant, praemium habent, laudem extorquent, mercedemque reportant. Vnde David cogitans, & cupiens aedificare domum Domino, ob solum desiderium absque opere audit: Requiem dabo tibi ab omnibus inimicis tuis, praedicatque tibi Dominus, quod domum faciet tibi Dominus.]

Cui ergo rei viros perfectos has purissimas cogitationes, & haec sanctissima desideria habentes comparabimus? Sanè similes sunt hortis, qui suavissimos odores lectissimorum florum spirant. Ita hi non foetores libidinum & prauarum concupiscentiarum exhalant, sed suaves virtutum odores, ex rebus à se cogitatis, & desideratis spargunt. Quorum causa audit sancta mater Ecclesia: Hortus conclusus soror mea sponsa, hortus conclusus, fons signatus: emissiones tuae paradisus malorum punitorum, cum pomorum fructibus. Licet enim sit hortus, diuina protectione conclusus, & humilitatis studio signatus, tamen ex odore verbis sanctorum declarato, quem extra sentimus, quam redolentes arbores in se contineat, non obscure percipimus. Sunt etiam similes sancti pixidibus plenis aquae stillatae ex rosibus, & floribus, & herbis salubribus, quantum vsus & sensum recreat, & corporis sanitatem asseruat. Ita sancti non aquas carnalium appetituum turbidas, sed stillas caelestium desideriorum continent, quas ex perfectis virtutibus tamquam ex floribus, & herbis saluberrimis ignis charitatis expressit. Quas si verbulo aliquo, vel signo perfectae animae in te iactatas recipias, miram voluptatem, & adiuuamentum spiritualis salutis senties. De his pixidibus odoramentorum plenis, vaticinatus est Zacharias, dicens: Er erunt lebetes in domo Domini tamquam phialae coram altari. Nam qui ante conversionem suam lebetes erant, fumo, & fuligine denigrati, & sanguine peccatorum, & impurissimorum appetituum imbuti, post conversionem in phialas crystallinas, & argenteas, & aureas commutati, decore sanctitatis splendent, & odoramentis sanctorum desideriorum pleni sunt. Viros quoque perfectos soli similes iudico, qui cum sit quaedam suprema lux, & velut pater lucis, non aliud ex se, quam radios splendoris & calorem emittit. Sic sancti velut quidam Ecclesiae soles, dum sancta cogitant, dum munda, & perfecta cupiunt, radios ex se lucis & caloris produunt. Dicat nobis vnus istorum, quid de

A istis radiis à Domino sibi liberaliter donatis sentiat. Lux vultus mei, inquit, non cadebat in terram. Quid lux, nisi cogitatio hominis est, qua sibi cognita manifestantur, & appetitio, qua sibi eadem familiaria redduntur? Haec lux in terram non cadit, quia nec appetit res viles appetit, nec cogitatio terrena conspicit. Tadem viti perfecti sunt viti spirituales, atque diuini, qui cognata sibi gaudent cogitant, & desiderant, nepe spirituales, atque diuina. Quos Hugo Victorinus delineans ait: Quemadmodum virgula fumi, quanto magis sursum tollitur, tanto amplius extenuatur: ita caelestibus appropinquans, & omnem terrenam concupiscentiam nebulam euaporans, totus spiritualis efficitur: tandemque se humanis subducit aspectibus, dum ad terrena ista, & visibilia concupiscenda, magis exire reculans, intus in abscondito faciei Domini gloriarur. Itaque quod magis sancti proficiunt, quod magis per gradus perfectionis accedunt, eo ipsorum cogitatio purior, & eorum desiderium sanctius efficitur. Quod si aliquando temporalia cogitant, aut volunt, ad id non immoderata concupiscentia raptantur, sed aut iubente charitate, aut necessitatibus propriis, aut proximorum cogentibus impelluntur. Cogitant haec interdum, quia mortales sunt, quia inter mortales habitant, quia in mundo miseriarum pleno commorantur, at cogitant sine immoderata adhaesione, sine inordinato desiderio. Nouerunt namque, monuisse prophetam: Iacta cogitatum tuum in Domino, & ipse te enutriet: & ideo temporalia (cum opus est) prudenter cogitant, sed curas in Domini finem projiciunt. Cogitant demum haec, quia status ita fert, quia charitas ita exigit, quia Deus ita disponit, & in ipsis temporalibus Deum cogitant, Deum desiderant, atque adeo semper spiritualia cogitant, & spiritualia concupiscunt.

C Non solum autem cogitationes, & desideria perfectorum spiritualia sunt, verum, (quod mirabilis est) somnia ipsa, quae dormiendo imaginatio ludens fingit, spiritualia sunt, atque diuina. Praeterea nunc insomnia quorundam sanctorum immixta diuinitus, quae ad genus reuelationum, & caelestium illustrationum pertinent, quale fuit somnium beati Ioseph, quo admonitus est accipere coniugem suam, quia quod in ea natum erat, de Spiritu sancto erat: Idem quibus etiam dictum est per Ioel: Senes vestri somnia somniant, & iuuenes vestri visiones videbunt. Tantum somnia ex somniantis qualitate orta commemoro. Haec in viris sanctis non semel sunt rerum caelestium, quae mentem non distrahunt, sed cum euigilaerit, colligunt, & in Dei amorem accedunt. Si enim quae in die cogitamus, (ut ait Bernardus) in nocte cognoscimus: qui interdum nihil aliud quam sancta, & diuina cogitarunt, nihil aliud quam pura, & caelestia cupiunt, quid noctu, nisi eadem somniant, atque cognoscunt? In somniis certe saepe orant, saepe cum Domino colloquuntur, saepe verba contumeliosa sustinent, saepe tentationi resistunt, & quotidiana virtutis exercitia resumunt. Vnde istorum vita tota caelestis est, quae in statum quandam caelestem & supra captum humanum transfusa, non solum cum liberè, & ex electione operatur, sed etiam cum in aliquid naturaliter fertur, pro suo modulo in res diuinas & caelestes contendit.

E Haec autem perfectorum cogitationes, & haec desideria non sunt inutilia & infructuosa, sicut desideria imperfectorum, de quibus scriptum est: Desideria occidunt pigrum, noluerit quicquam manus eius operari: tota die concupiscit & desiderat. Sed sunt desideria proficua, quae oblata occasione ad manus exeunt, & in sanctas actiones procedunt. Describit ea idem sapiens adiiciens: qui autem iustus est, tribuet, & non cessabit. Ita scilicet iustus bona cogitat, & bona

Iob 29.

Hug. lib.
de arca
mor. 6. 7.

Psal. 54.

Matth. 11.

Ioel. 2.

Bern. ser.
68. de mo
do bene
vivendi.

Prov. 21.

Ibidem.

cupit,

cupit, vt nequaquam solis operatus desideris moriatur, sed desideria abundanter opere compleat, & operibus suis exemplum sanctitatis aliis, subsidium necessitatis attribuat. Charitas est, quæ iustos, atque perfectos ad sanctè cogitandum & sanctè desiderandum instigat, hæc verò nullo modo solis cogitationibus, nec solis desideris impletur, sed carnis, & appetituum mortificatione, & omnium bonorum operum exercitatione utcumque satiatur. Charitas enim sola est, vt Hugo Victorinus scripsit, quæ ab initio seruis Dei, mundi huius illecebras fugere, voluptates calcare, carnis concupiscentiam cohibere, desideria frangere, honores contemnere, postremò vniuersa huius mundi blandimenta respicere, ipsam quoque præ desiderio vitæ perpetuæ mortem suadet non timere.] Quæ ista suadet, imò ista præcipit, quo pacto cordis nostri arcem possidens, si instructuosa tantum desideria, videat, silebit? Istud ergo discrimen inter bona desideria sanctorum, & bona desideria tepidorum, aut iniquorum, si quæ huius generis habeant, diligenter agnosce. Quòd hi, si aliquando verbi Dei auditione compuncti, bona cogitant, aut bona cupiunt, numquam vsque ad perfectionem boni operis, & ad destructionem peccati progrediuntur. Meritoq; Dominus eos per terram positam secus viam, & per durissimam petram, & per agrum spinis & tribulis opplerum, designat. Nam terram illam, cum bonam aliquam inspirationem conceperit, volucres cæli, id est, demones deprædantur: & insensibilem petram ariditas, & humoris vacuitas arefaciunt: atque agrum spinis obrutum spinæ, & tribuli curarum temporalium infrugiferum, ac sterilem efficiunt. Impij potentes sunt, sed vt faciant malum, ad virtutem autem pusillanimes, & impotentes, quia bonum facere nescierunt. Pulchrè enim de illis dixit Gregorius: Dura præ amore sæculi quasi quædam mollia, ac delectabilia ferre parati sunt: dum in hac vita rerum culmina apprehendere conantur. Cessationem Dominus à mundi laboribus imperat, sanctæ quietis dulcedinem persuaadet, & tamen vesana iniquorum mès plus se esse, qui aspera carnaliter, quam tenere blanda spiritualiter gaudet: plus acerbitate fatigationis,

Hug. tra.
de laud.
charit.

Luc. 8.

Greg. 20.
mor. c. 16.

A quam quietis dulcedine pascitur. Hoc euenit sanctis cogitationibus, & desideris, cum in corda malorum incidunt, quod istorum culpa nullum boni operis fructum ferunt. At iusti, & præcipuè viri perfecti, cum à Domino sanctis cogitationibus, & piis desideris visitantur (& iugiter visitantur) tamquam terra bona, & optimo bonæ vitæ ac sanctorum operum fructu replentur. Sunt ipsi oues Christi pastoris boni, quæ vocem eius audiunt, & operè illum sequuntur, quia sciunt vocem eius: Alienum autem sequuntur, quia non nouerunt vocem alienorum.] Audiunt, inquam, vocem Domini, cum eius inspirationes percipiunt, cumque ab eo immixtis desideris tanguntur. At sequuntur illum, cum gressibus sanctorum operum voci eius, id est, cogitationi & desiderio ab ipso dato respondent. Non sequuntur autem aduersarium noxia suadentem, & ad verita prouocantem, quia vocem eius, id est, suasionem eius, nec admittunt, nec agnoscunt. Tu igitur qui hæc legis, hoc perfectorum donum admirare, quòd scilicet, Deo dante, & dispersiones Israël colligente, semper bona cogitant, semper etiam sancta & cœlestia desiderant. Si autem vis eiusdem doni particeps esse, ad mentis puritatem habendam enitere. Fac quantum potueris illud Bernardi, qui ait: Omnes cordis distractiones, & mentis fluctuationes in vnum collige, & in solo Deo totum desiderium tuum fige, vt tibi sit cor tuum thesaurus tuus desiderabilis, multumque amabilis. Ipse frequenter visitat, & libenter inhabitat tranquillitatem cordis, & ortum quietæ mentis, quoniam pax est, & in pace locus eius. Propterea talem te prepara, vt tecum adsit Deus, sit in ore, sit in corde, tecum eat, tecum redeat, nec à te recedat.] Hoc Bernardi documentum perfecti perfectè custodiunt, & plusquam dici potest, à conspectu Dei numquam recedunt, quem semper habent suarum cogitationum & desideriorum testem, & intimatorum cordis inspectorem. Minus verò perfecti, qui ad perfectionem anhelant, idem documentum, & memoria teneant, & enixè custodiant, quia validum est virtutis exercendæ instrumentum, & magnum assequendæ perfectionis re medium.

Bern. lib.
de consc.
non longè
à primis.

PARS TERTIA.

De dignitate perfectionis ex parte diuinæ prouidentie erga perfectos.

NONDVM perfectionis elogia completa sunt, sed quæ supersunt, vt effectus diuinæ prouidentie erga perfectos, in hac postrema parte explicamus. Non quia supra dicta à diuina prouidentia res iustorum curante non manent (ab ea enim sicut à purissimo fonte deueniunt) sed vt ista quæ sequuntur, sub hoc nomine exposita, etiam superiora declarant, & quo ordine Deus sanctos commutet, atque perficiat, menti legentium aperiant. Primò ergo ipsam diuinam prouidentiam erga perfectos, quàm suauis, ac prouida sit, deinde verò eius effectus, quibus totum opus sanctitatis perficit, declarabimus.

De singulari prouidentia Dei erga perfectos.

CAP. XXIV.

DE prouidentia Dei erga viros sanctos, atque perfectos agere consulo in locum istum distulimus, vt tamquam splendidissimus sol su-

A periora, quæ scripsimus, & inferiora quæ dicemus, illustret. Sicut enim sol in medio corporum cœlestium collocatus nò tantum corpora, quæ deorsum sunt, verum etiam quæ sursum collocantur, illuminat: ita diuinam prouidentiam hoc loco tractamus, vt priora sanctorum dona, & posteriora collustret. Quam non